

1 רות רבה (לרנר) פרשה ב

**יד] יעש י"י עמכם חסד [ר' חנינא בריה דר' אחא,] יעשה כתיב. כאשר עשיתם עם המתים שנטפלתם]
בתכריכיהם. ועמדי שויתרו לה בכתובותיהן**

**אמר ר' זעירא המגלה הזאת, אין בה לא שומאה ולא טהרה, לא איסור ולא היתר, ולא נכתבה אלא
ללמדך כמה מתן שכר טוב לגומלי חסדים.**

2 בראשית פרק לו

(כו) ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו:

(לב) וישלחו את כתנת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך הוא אם לא:

(לג) ויכירה ויאמר כתנת בני היה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף:

3 בראשית פרק לה

(א) ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת אחיו ויט עד איש עדלמי ושמו חירה:

(ב) וירא שם יהודה בת איש כנעני ושמו שוע ויקחה ויבא אליה: (ו) ויקח יהודה אשה לער בכורו ושמה תמר: (ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יקוק וימתהו יקוק: (ח) ויאמר יהודה לאונן בא אל אשת אחיך ויבם אתה והקם זרע לאחייך: (ט) וידע אונן כי לא לו יהיה הזרע והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה לבלתי נתן זרע לאחיו: (י) וירע בעיני יקוק אשר עשה וימת גם אתו: (יא) ויאמר יהודה לתמר כלתו שכני אלמנה בית אביך עד יגדל שלה בני כי אמר פן ימות גם הוא כאחיו ותלך תמר ותשב בית אביה: (יב) וירבו הימים ותמת בת שוע אשת יהודה וינחם יהודה ויעל על גזזי צאנו הוא וחירה רעהו העדלמי תמנתה: (יג) ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה תמנתה לגז צאנו: (יד) ותסר בגדי אלמנותה מעליה ותכס בצעיף ותתעלף ותשב בפתח עינים אשר על דרך תמנתה כי ראתה כי גדל שלה והוא לא נתנה לו לאשה: (כד) ויהי כמשלש חדשים ויגד ליהודה לאמר זנתה תמר כלתך וגם הנה הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאוה ותשרף: (כה) הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה: (כו) ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני ולא יסף עוד לדעתה: בראשית פרק לח

(כז) ויהי בעת לדתה והנה תאומים בבטנה: (כח) ויהי בלדתה ויתוונג ותקח המילדת ותקשר עליהו שני לאמר זה יצא ראשונה: (כט) ויהי כמשויב ידו והנה יצא אחיו ותאמר מה פרחת עליך פרח ויקרא שמו פרח: (ל) ואחר יצא אחיו אשר עליהו השני ויקרא שמו זרח: ס

4. רות פרק א

(א) ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה לגור בשדי מואב הוא ואשתו ושני בניו:

(ב) ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני בניו מחלון וכליון אפרתים מבית לחם יהודה ויבאו שדי מואב ויהיו שם:

(ג) וימת אלימלך איש נעמי ותשאר היא ושני בניה:

(ד) וישאו להם נשים מאביות שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם כעשר שנים:

(ה) וימותו גם שניהם מחלון וכליון ותשאר האשה משני ילדיה ומאשה:

(ו) ותקם היא וכלתיה ותשב משדי מואב כי שמעה בשדה מואב כי פקד יקוק את עמו לתת להם לחם:

(ז) ותצא מן המקום אשר היתה שמה ושתי כלתיה עמה ותלכנה בדרך לשוב אל ארץ יהודה:

(ח) ותאמר נעמי לשתי כלתיה לכנה שבנה אשה לבית אמה <יעשה> יעש יקוק עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי:

(ט) יתן יקוק לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה ותשק להן ותשאנה קולן ותבכינה:

(י) ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמד:

(יא) ותאמר נעמי שבנה בנתי למה תלכנה עמי העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים:

(יב) שבנה בנתי לכן כי זקנתי מהיות לאיש כי אמרתי יש לי תקוה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים:

(יג) הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן תעגנה לבלתי היות לאיש אל בנתי כי מר לי מאד מכם כי יצאה בי יד יקוק:

(יד) ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לתמותה ורות דבקה בה:

(טו) ותאמר הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה שובי אחרי יבמתך:

(טז) ותאמר רות אל תפגעני בי לעזובך לשוב מאחריך כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלהיך אלהי:

(יז) באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יקוק לי וכה יסיף כי המות יפריד ביני ובינך:

Professor Smadar Rosensweig: Mekorot for Megilat Ruth 2020

(יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה:

(יט) ותלכנה שתיהם עד באנה בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי:

(כ) ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר שדי לי מאד:

(כא) אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יקוק למה תקראנה לי נעמי ויקוק ענה בי ושדי הרע לי:

(כב) ותשב נעמי ורות המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערם:

2תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף צא עמוד א

וכן היה ר"ש בן יוחאי אומר: אלימלך, מחלון וכליון, גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו, ומפני מה נענשו? מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ,

3 רות רבה (לרנר) פרשה א

והיו בני המדינה אומרים, זהו שהיינו בטוחים עליו ואומרים, אם תבא שנת בצורת שהוא יכול לפרנסנו עשר שנים, והרי שפחתו עומדת בסירקי וקופתה בידה. כך אלימלך היה מגדולי הדור ומפרנסי את הצבור, וכיון שבאו שני רעבון אמר, עכשיו כל ישראל מסובבין על פתחי, זה בא בקופתו וזה בא בקפיו. מה עשה? עמד וברח לו מפניה', ה"ד וילך איש [מבית לחם יהודה].

4 רש"י רות פרק א

(א) ויהי בימי שפוט השופטים - לפני מלך מלך שאול שהיו הדורות מתפרנסים על ידי שופטים ובימי אבצן (א) היה שאמרו רבותינו אבצן זה בועז

וילך איש - עשיר גדול היה ופרנס הדור ויצא מארץ ישראל לחוצה לארץ מפני צרות העין שהיתה עינו צרה: בעניי' הבאים לדוחקו לכך נענש

(ב) אפרתים - חשובים וכן (שמואל א א) בן תוחו בן צוף אפרתי אבגי"נוס. ראה חשיבותו שהרי השיא עגלון (ב) מלך מואב את בתו למחלון דאמר מר רות בתו של עגלון היתה, ד"א אפרתים בית לחם קרויה אפרת

(ג) איש נעמי - למה נאמר מכאן אמרו אין איש מת אלא לאשתו (ואמר איש נעמי כלומר לפי שהוא היה איש

נעמי ושולט עליה והיא טפלה לו לכן פגעה בו מדת הדין ולא בה)

5: רש"י רות פרק א

(יב) כי זקנתי מהיות לאיש - שאנשא לו ואוליד בנים ותנשא /ותנשא/ להם שאינם אסורים לכם ואינכם אסורים להם משום אשת אחיו שלא היה בעולמו שאינה זקוקה ליבם לפי שלא היו למחלון וכליון קדושין בהן שנכריות היו ולא נתגיירו ועכשיו הן באות להתגייר כמו שנאמר כי אתך נשוב לעמך מעתה נהיה לעם אחד:

6 רש"י רות פרק א

(יט) ותלכנה שתיהם - אמר רבי אבהו בא וראה כמה חביבים הגרים לפני הקדוש ברוך הוא כיון שנתנה דעתה להתגייר השוה אותה הכתוב לנעמי:

7רות פרק ב

(א) ולנעמי <מידע> מודע לאישה איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז:

8תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף צא עמוד א

אמר רבה בר רב הונא אמר רב: אבצן זה בעז. מאי קמ"ל? כי אידך דרבה בר רב הונא, דאמר רבה בר רב הונא אמר רב: מאה ועשרים משתאות עשה בעז לבניו, שנאמר: +שופטים י"ב+ ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החוצה ושלשים בנות הביא לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים, ובכל אחת ואחת עשה שני משתאות, אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו, ובכולן לא זימן את מנוח, אמר: כודנא עקרה במאי פרעא לי. תאנא: וכולן מתו בחייו.

(ב) ותאמר רות המואביה אל נעמי אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו ותאמר לה לכי בתי:

9 אלשיך רות פרק ב

על כן אמרה רות, אם כן איפה אבחר דרכי ואלכה נא השדה. אז השיבה ואמרה לכי בתי, כלומר לא לבלתי היותך בת לי ארשה אותך ללכת, כי אפילו היית בת בטני, הייתי משלחך, וזהו לכי בתי, והוא כי טוב הוא זה דרך כבוד לזון ממתנות עניים, מקחת מיד איש מאומה. והנה ממוצא דבר יצוא יצא התנצלות גם לבועז, כי בטוב טעמן אל יאשם בועז כמדובר. עוד זאת עשתה נעמי כי שמרה לפיה מחסום: לבלתי שלחה, עד אומרה מעצמה אלכה נא השדה, אז הודית לדבריה, ואמרה כמרשה אותה לכי בתי או יאמר באשר הקדמנו למעלה, כי רות היא האשה אשר הוכיח ה' להוציא ממנה מלכות בית דוד, והיא הפרידה טובה העתידה לבא ממואב, על טוב כוונת בת לוט, כי מאז התעתד מאתו יתברך להוציא הזרע הטוב משם, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה ז טז) מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתיו בסדום שנאמר ואת שתי בנותיך הנמצאות.

10g) ותלך ותבוא ותלקט בשדה אחרי הקצרים ויקר מקרה חלקת השדה לבעז אשר ממשפחת אלימלך:

11רש"י רות פרק ב

ב) אלכה נא השדה - לאחד משדות אנשי העיר אחרי אחד מהם אשר אמצא חן בעיניו שלא יגער בי: רש"י רות פרק ב ויקר מקרה - לבא בחלקת השדה אשר לבועז:

12.רות פרק ב

ח) ויאמר בעז אל רות הלוא שמעת בתי אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נערתי:

ט) עיניך בשדה אשר יקצרון והלכת אחריהן הלוא צויתי את הנערים לבלתי נגעך וצמת והלכת אל הכלים (ושתית מאשר ישאבון הנערים:

י) ותפל על פניה ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה:

יא) ויען בעז ויאמר לה הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך ותעזבי אביך ואמך וארץ מולדתך ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום:

13 מלבי"ם רות פרק ב

יא) ויען בועז ויאמר לה, מה שמצאת חן בעיני הוא מפני שני דברים: א) כי הוגד לי כל אשר עשית את חמותך, שזה מורה על טיב מדתך וטיב לבך שלרוב הכלה שונאת את חמותה בפרט אחרי מות אישך ואת היית לה לעוזר וסומך, והדבר השני הוא הגירות שהיה לש"ש שלא בעבור איזה פניה מאיזה תועלת חיצוני שתשיג עי"כ, שהלא עזבת אביך ואמך ותלכי אל עם אשר לא ידעת, וא"כ היה הגרות לש"ש:

יב) ישלם יקוק פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם יקוק אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו:

יג) ותאמר אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתני וכי דברת על לב שפחתך ואנכי לא אהיה כאחת שפחתך:

יד) ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם ואכלת מן הלחם וטבלת פתך בחמץ ותשב מצד הקוצרים ויצבט לה קלי ותאכל ותשבע ותתר:

14רות פרק ב

ח) ותשא ותבוא העיר ותרא חמותה את אשר לקטה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבעה

יט) ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה את אשר עשתה עמו (ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעז:

כ) ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליקוק אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו האיש מגאלנו הוא:

כא) ותאמר רות המואביה גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין עד אם כלו את כל הקציר אשר לי:

כב) ותאמר נעמי אל רות כלתה טוב בתי כי תצאי עם נערותיו ולא יפגעו בך בשדה אחר:

כג) ותדבק בנערות בעז ללקט עד כלות קציר השערים וקציר החטים ותשב את חמותה:

15 רות פרק ג

- (א) ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך:
(ב) ועתה הלא בעז מדעתנו אשר היית את נערותיו הנה הוא זרה את גרן השערים הלילה:
(ג) ורחצת וסכת ושמת <שמלתך> שמלתיך עליך <וירדת> וירדת הגרן אל תודעי לאיש עד כלתו לאכל ולשתות:

16 רש"י רות פרק ג

- (ג) ורחצת - מטנוף ע"ז שלך
וסכת - אלו מצות
ושמת שמלותיך - בגדים של שבת
וירדת הגרן - וירדתי כתיב זכותי תרד עמך:
(ד) ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלתי <ושכבתי> ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין:

(ה) ותאמר אליה כל אשר תאמרי <אלי אעשה>:

(ו) ותרד הגרן ותעש ככל אשר צותה חמותה:

(ז) ויאכל בעז וישת וייטב לבו ויבא לשכב בקצה הערמה ותבא בלט ותגל מרגלתי ותשכב:

17 רש"י רות פרק ג

- (ז) וייטב לבו - עסק בתורה:
(ח) ויהי בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת והנה אשה שכבת מרגלתי:
(ט) ויאמר מי את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה:
(י) ויאמר ברוכה את ליקוק בתי היטבת חסדך האחרון מן הראשון לבלתי לכת אחרי הבחורים אם דל ואם עשיר:

(יא) ועתה בתי אל תיראי כל אשר תאמרי אעשה לך כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את:

(יב) ועתה כי אמנם כי <אם> גאל אנכי וגם יש גאל קרוב ממני:

(יג) ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי יקוק שכבי עד הבקר:

(יד) ותשכב <מרגלתו> מרגלותיו עד הבקר ותקם <בטרם> בטרם יכיר איש את רעהו ויאמר אל יודע כי באה האשה הגרן:

(טו) ויאמר הבי המטפחת אשר עליך ואחזי בה ותאחז בה וימד שש שערים וישת עליה ויבא העיר:

(טז) ותבוא אל חמותה ותאמר מי את בתי ותגד לה את כל אשר עשה לה האיש:

(יז) ותאמר שש השערים האלה נתן לי כי אמר <אלי אל תבואי ריקם אל חמותך>:

(יח) ותאמר שבי בתי עד אשר תדעין איך יפל דבר כי לא ישקט האיש כי אם כלה הדבר היום:

18 רות פרק ד

- (א) ובעז עלה השער וישב שם והנה הגאל עבר אשר דבר בעז ויאמר סורה שבה פה פלני אלמני ויסר וישב)
(ב) ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר שבו פה וישבו:
(ו) ויאמר הגאל לא אוכל לגאול לגאל לי פן אשחית את נחלתי גאל לך אתה את גאלתי כי לא אוכל לגאל:
(יא) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן יקוק את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם:
(יב) ויהי ביתך כבית פריץ אשר ילדה תמר ליהודה מן הזרע אשר יתן יקוק לך מן הנערה הזאת:
(יג) ויקח בעז את רות ותהי לו לאשה ויבא אליה ויתן יקוק לה הריון ותלד בן:
(יד) ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך יקוק אשר לא השבית לך גאל היום ויקרא שמו בישראל:
(טו) והיה לך למשיב נפש ולכלכל את שיבתך כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים:
(טז) ותקח נעמי את הילד ותשתהו בחיקה ותהי לו לאמנת:
(יז) ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד:
(יח) ואלה תולדות פרץ פרץ הוליד את חצרון:
(יט) וחצרון הוליד את רם ורם הוליד את עמינדב:

- (כ) ועמינדב הוליד את נחשון ונחשון הוליד את שלמה:
- (כא) ושלמון הוליד את בעז ובעז הוליד את עובד:
- (כב) ועבד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד:

19רש"י רות פרק ד

(יט) ואלה תולדות פרץ - לפי שייחס את דוד על שמה של רות המואביה חזר ויחסו על שם יהודה:

20שמואל א פרק כה

(יט) ותאמר לנעריה עברו לפני הנני אחריכם באה ולא ישה נבל לא הגידה: (כ) והיא היא רכבת עליהמור וירדת בסתר הקר והנה דוד ואנשיו ירדו לקראתה ותפגש אתם: (כא) ודוד אמר אף לישקר שמרתי את כל אשר לזה במדבר ולא נפקד מפלא אשר לו מאומה נישב לי רעה תחת טובה: (כב) כה יעשה אלהים לאבי דוד וזה יסוף אם אשאיר מפלא אשר לו עדיהבקר משתיו בקיר:

(כג) ותרא אביגיל את דוד ותמהר ותרד מעל המור ותכל לאפי דוד על פניה ותשתחו ארץ: (כד) ותפל על רגליו ותאמר בייאמי אדני העזו ותדברגא אמתה באונייה ושמע את דברי אמתה: (כה) אלגא ישים אדניו את לבו אליאיש הבליעל הזה על נבל כי כשמו כן הוא נבל שמו ונבלה עמו ואני אמתה לא ראיתי את נערי אדני אשר שלחת: (כו) ועתה אדני חייקונק וחינפשה אשר מנעה יקונק מבוא בדמים והושע ידו לה ועתה יהיו כנבל אנכי והמבקשים אל אדני רעה:

(כז) ועתה הברכה הזאת אשר הביא אשחתי לאדני ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי אדני: (כח) גא גא לפשע אמתה כי עשה יעשה יקונק לאדני בית נאמן פי מלחמות יקונק אדני גלחם ורעה לא תמצא דו מימי:

21שמואל א פרק כה

(לב) ויאמר דוד לאביגיל ברוך יקונק אלהי ישראל אשר שלחה היום הזה לקראתי (לג) וברוך טעמד וברוכה את אשר בלתי היום הזה מבוא בדמים והשע ידי לי:

22מלכים א פרק א

(כח) ויען המלך דוד ויאמר קראו לי לבת שבע ותבא לפני המלך ותעמד לפני המלך: (כט) וישבע המלך ויאמר חייקונק אשר פגה את נפשי מפל צרה: (ל) כי כאשר נשבעתי לך ביקונק אלהי ישראל לאמר פישלמה בנו ימלך אחרי והוא ישב על כסאי תחתי כי: (לא) ותקד בת שבע אפים ארץ ותשתחו למלך ותאמר וחי אדני המלך דוד לעלם: פ